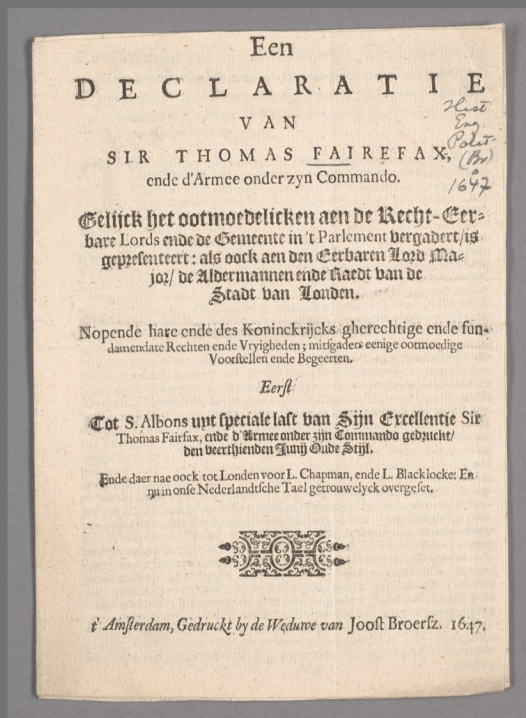

Fairfax, Thomas

Een declaratio van Sir Thomas Fairefax ende d'armee onder ...

Tryck // / 125 B II c Br. 1647

Tillkomstår 1647.

Digitaliserad år 2019

Een
D E C L A R A T I E
V A N

SIR THOMAS FAIREFAX,
ende d'Armee onder zyn Commando.

Hest
Eng.
Palet
(Pr)
1647

Geltick het ootmoedelicken aen de Recht-
bare Lords ende de Gemeente in 't Parlement vergadert / is
gepresenteert : als oock aen den Eerbaren Lord Ma-
jor / de Aldermannen ende Raedt van de
Stadt van Londen.

Nopende hare ende des Koninckrijcks gherechtige ende fun-
damendate Rechten ende Vrygheden ; mitsgaders eenige ootmoedige
Voorstellen ende Begeerten.

Eerst

Tot S. Albons uyt speciale last van Sijn Excellentie Sir
Thomas Fairfax, ende d'Armee onder zyn Commando gedrukt/
den beerthienden Junij Oude Stijl.

Ende daer nae oock tot Londen voor L. Chapman, ende L. Blacklocke; En
nu in onse Nederlandsche Tael getrouwelyck overgeset.

*Een Declaratie van Sijn Excellentie Sir Thomas Fairfax
en d' Armee onder sijn commando, ootmoedigh aen t Parlement ge-
presenteert, nopende hare ende des Koninckrijcks gerechtiche ende
fundamentale Rechten ende Vrygheden, mitsgaders eenige ootmoe-
dige voorstellen ende begeerten.*

TEn eynde wy onse Vrienden niet langer tot een onvernoege, onser Vy-
anden boosheyte tot een matery om hun jaloufien ende milduydingen
uyt te wercken, ende meenigen mensch in 't Koninckrijk, wegens on-
se voorige ofte tegenwoordige actien ende beleyt van faecken, niet
langer tot een quaet vermoeden, so niet tot een verbaestheyte en mocht-
ten zyn, soo ist dat wy in aller trouwe ende klaerheyte u sullen belyden gaen ende
verklaren die dingen, die nu onlancks onse Cassatie hebben versehooven ende ver-
hindert, de tegenwoordige Grieven waer mede onse Armee inghenomen is, ende
als noch ongeremedieert zyn, mitsgaders onse begeerte tot volkomen oprichtin-
ge der Vrygheden ende der Vrede des Coninckrijcx, dan welke ons niets liever,
ofte dierbaerders in onse gedachten en is; alsoo wy tot nu toe alle onse tegenwoor-
dige genietinge, het zy van leven ofte levens-middelen, ofte war ons aldernaest
soude mogen aengaen; maer en hebben gheacht een ghenoeghsamer prijs tot de
verkrijginge van soo een rijke segeningh, dat wy ende dat vry-geboorene Volck
deser Natie, mochten vreedsaem onder onse wijngaerden sitten, ende onder de
heerlicke administratie der Gerechtigheyte ende Iustitie, ende in vollen besit van
die fundamentale Rechten ende Vrygheden; sonder welcken wy, na mensche-
licken oordeel, weynigh hoope kunnen hebben, ofte eenigh troost des levens ofte
soo veel als 't leven selfs, dan na goet vinden van menschen, die enckel ende alleen
na hun eygen wille ende macht zyn regerende, te sullen genieten. Het en kan niet
onbekent zyn, war daer tusschen 't Parlement ende d' Armee, nopende den dienst
van Yrlandt, is gepasseert; by welcken alles, mitsgaders oock gelycke procedueren
tegens de Armee, ten opficht van hun Petirie ende Grieven, een yder oordelen
mach, war het zy, dat d' Armee verhindert heeft van sich spoedigh in den selvigen
dienst in te geven, ende sonder verder Rekenfchap ofte verdedinge dies aengaende,
als wat die alrede openbare schriften ende proceduren mede brochten. Wy beroe-
pen ons aen u selven, of oock die middelen, daer toe 't Parlement door de deffey-
nen ende practijcken van eenighe betrocken is geworden, redelicker wijse ghe-
streckt hebben om d' Armee tot een gewillige ende eendrachtige onderwindinge
van foodanigen dienst te bewegen; ofte veel eer, om de Armee door onvernoeghte
ende oneer te breecken, ende in stucken te rijten, ende sodanige disobligatien ende
provocaten op haer te leggen, als waer door sy 't eenemael ontitelt mocht wor-
den, ende beyde de Armee ende de Soldaten in der daet gediscourageert van sich
eenigh verder in 's Parlements dienst te begeven. Ende wy wenschen, dat alle man-
ner ons eens ernstlick op de gantsche saeck wilden letten ende overwegen, of het
oock wel lyckt, dar in d' intentien der geene, die by valsche informatien ende mis-
duydingen het Parlement op sulcken wech hebben ghebrocht, de tydiche ende
effectueele verlossinge van Yrlandt gemeent zy; of wel eer (met her braken ende

caffereen van dese Armee) soodanigh ander Krijgsmacht by een te brengen ofte te werven ende van soodanige conditie , als strecken soude mogen tot eenighe desperate ende schadelicke desseynen in Engelandt ; van welcken (nevens de waerschijnlicke suspitie wegens het beleyt der saecken) wy voors hants, in het contract der selve , meer dan insinuatien van hebben gehad , by klare expressien tot dien eynde gedaen van veele van die Officieren der Armee , die verwillight waren ende vande aldervaeerdighste scheenen om op voorgestelde conditien naer Yrlandt sich te verbinden. Ende dat soodanigen desseyn doorgaens gedreven zy gheweest , schijnt nu al te klaerlicken door het teghenwoordigh disponeren van dat Volck dat sich voor Yrlandt verbonden heeft gehad, door bewerkinge van erlijcke, die daer getracht hebben van 't Parlement macht te verkrijgen , om dat selfste Volck tot eenigh dienst in Engelandt te gebruycken, ende door private inschrijvinge van Volck, om alhier te dienen , sonder eenigh publijck autoriteyt van 't Parlement. Ende dit alles door die selfste personen die sich doorgaens inde jonghste proceduren tegens de Armee alderwercklickst ende aldervolentst hebben betoont.

Als voor de gherechtige Miscontentementen ende onvernoeghten van de Armee ten opzicht van hare Grieven ende haer niet gehoorfamen der jonghste ordren van de Soldaten by partyen af te dancken , voor ende al eer den geheele corpus volle ende gelijcke Satisfactie gegeven zy ; versoecken wy dat ghy te rugge wilt sien op de Pampieren alreede uytgegeven vande Grieven selfs , het Narratif der Officieren ende op de jonghste Pampieren van den Generalen Krijghs-raet tot Bary, ende de onlancks gehoudene Rendezvous tot Newmarket; Ende wy houden het daer voor, dat uwe jonghste resumeringhe van dese saecken (als rot een verder Satisfactie) de begeerten ende proceduren der Armee in de particulariteyten tot nu toe gepasseert, seer justificeren. Ende al-hoe-wel (hadden wy op onsen eersten adres, voor onse ongerwijfelde Rechten ende Competentien, een vrye ende goet-hertigh onthael, met een billicke consideratie ende een redelicke Satisfactie, ofte ten alderminsten een openhertighen Antwoort , bekomen ; Wy souden lichrelicken te geseggen geweest syn , om veel van 't geene ons toekomt af te slaen oft nae te geven, ende niet soo verre ondersocht ende nagedacht hebben, als wy hebben gedaen , ofte de mogelikheden die daer zyn tot meerder teghenwoordighe Satisfactie van den achterstal , ofte 't credit van de toe komende securiteyten voorgestelt ; Edoch sedert op die voorige Addressen, wy sulcke harde bejegeninge hebben aengetroffen (als in de voorschreven Pampieren ende die additionale, al-hoe-wel tot noch toe maer partiale Satisfactie is uyt gedrukt) soo hardt valende als die deden, soo en vinden wy geen redenen die ons in 't minsten obligeren, van yets toe te geven ofte te wijcken van 't gheene ons toe komt, maer veel eer vast te staen op onse Begeerten van volle ende gelijcke Satisfactie in allen dingen inde voorschreven Pampieren gedacht, niet alleen ten regard van ons ende de Armee , maer oock van alle de Soldaten door 't gantsche Koninckrijk, die met ons in dese selfde ende in alle onse voorige Begeerten eens geweest zyn ofte eens sulden werden. Als Soldaten en konnen wy niet dan dit daer by doen, daer ons in 't stuck van Gerechtigheyt ende Reputatie soo veel aengelegen is, dat een forgh ende een stricter cours genomen worde, dat alle articulen in 't op geven van plaetsen vergunt, onderhouden ende goer gedaen worden , volgens den rechten sin ende oogemerck der selve ; als oock de raet ende reparatie verschafft worde , in geval van eenigh breucke der selve , ende dat sonder die uytstellingen die verscheyde

bedacht

hebben, als voor hun nadeligh ende meer dan of hun de selve Articulen t' eenemael af geslagen hadden geweest. Oock en sal het (hoopen wy) nu voor redelicke ende eerlicke luyden, die het gevolg van onse tegenwoordighe saecke ende hun eygen ende des Koninckrijcks , alsoo wel als ons eygen toe komende beste nadencken, noch vreemt noch ontydigh voorkomen, indien uyt een diep gevoelen van 't hooge gevolg van onse tegenwoordighe standt, beyde voor ons selven (in 't toekomende) ende alle andere Volckeren ; Wy, eer het nederleggen van de Wapenen , voort-varen , soo ten regard van ons als van 't Coninckrijk voor te stellen ende aen te houden voor eenigh provisie tot onse ende des Coninckrijcks Satisfactie , ende toe komende securiteyt dies aengaende ; infonderheydt aenghesien wy niet een enckel mercenarie Armee en waren , ghehuert om een arbitrary macht van Staedt te dienen , maer op ontbooden ende by de verscheyde Declaratien des Parlementts belwooren tot de defencie van onse eygen ende des volcx Gerechtigheden ende Vrygheden ; ende also namen wy de Wapenen in Oordeel ende onscientie tot die eynden , ende hebben deselve alsoo gecontinueert, ende zijn geresolveert volgens uw' eerste billicke begeerten in uwe Declaratien ende die gronden die wy van uwe veelvuldige Informatien ende ons eygen gemeene ghevoeligheydt , nopende dese onse fundamentele Rechten ende Vrygheden , ontfangen hebben , voor te staen ende staende te houden de wettelicke Macht ende Gerechtigheyt deses Koninckrijcks inde Parlamenten tot die gemeene eynden beloofi, tegens allen arbitrary Macht, gewelt ende verdruckinge ende alle particuliere deelen ofte Interesten, hoedanig die souden moghen zyn , de voorlz. Declaratien ons altoos dirigerende tot de rechtmatige sin vande wetten ende Constitutien , als dispenserende, met den letter selfs der selvighe , ende wefende opperste Richter daer over, wanneer het de behoudenis ende preservatie van alles is betreffende , ende ons verseeckerende dat alle autoriteyt fundamenteler wijsheit Officy ende alleen bedienings-wijse inde personen is versegelt ; oock en gaen noch en sullen dese onse proceduren (gelijck wy ten vollen ende in goeder trouwe ons verseeckeren niet verder gaen als voor Godt ende de menschen sal moghen bestaen , zijnde dus verre noch grootelicks binnen de gemeene proceduren in andere Natien, tot saken van natuer, als aen ons noch gebleken heeft : ende wy en konnen niet dan een ghevoelen hebben van de klachten die ons in 't alghemeen in 't Koninckrijk zyn gedaen van de onderdanen daer wy door marcheeren, by Peritie ofte andersins , van de onregeltheydt ende ongerechtigheyt van hun groote ende onydelijcke verdruckingen.

Ende voorwaer soodanige Koninckrijcken , als volgens beyde de Wer der Natuer ende der Volckeren , sich op gemaect hebben tot verweeringe ende Defencie van hun wettelicke Rechten ende Vrygheden, zyn veel hooger gestegen, gelijck onse Broederen van Schotlandt, dewelcke in hun eerste beginfelen van dese jongste verschillen , geassocieert in Eeds-verbintenis op de selfde Gronden hebbende geen sichtbare form van 't Parlement ofte Koninck tot hun autoriteyt, ende ghelijck zy daer in door haer eyghen ende dit Koninckrijk onderstat ende verdedicht zyn geweest , soo sullen wy oock billick het selfde verwachten.

Wy en hooren hier niet te gedencken de Staten der Vereenigde Nederlanden de Portugiesen ende andere , alle voortvarende op de selfde Gronden van Recht ende Vryghedyt, ende dien volgens heeft het Parlement verklaert , dat het niet en is, zyn Magistraet wederstant gedaen , als men het hout met de Gerechtighe

Gronden ende de Wet der Natuer ende der Volckeren, wefende dat die Wet, daer wy u op geaffifteert hebben, ende dat het den Soldaten gheoorloft is de handen van dien Generael vast te houden, die zijn Canon tegens zijn Armee soude keeren willen, om den selve te verdestrueren; ende den Boors-luyden de handen van hun Stuerman, die al willens het Schip op een klap soude willen stieren ghelijck onse Broeders van Schotlandt by brochten: ende soodanigh zijn geweest de procedueren van onse Voorfaten Sal. Gedachtenis, tot verkrijginge van soodanige Gerechtigheden ende Vrygheden, als door den prijs hares bloets sy genooten hebben, ende wy soo by dat als by het bloet onlancks van onse liefste Vrienden ende mede-Soldaten, oock met gevaer onses eygen levens naer staen ende ons op be-roepen.

Oock en is dat Opperste Eyndt, (de glory Godes) in desen cas niet ontbreckende, om alle soodanige procedueren van Gerechtigheyt ende Iustitie van waerde te maken, zijnde sulcks een ghetuychenisse Godts in de Werelt, om voor te dragen tegens d'ongerechtigheyt ende onrechtvaerdigheyt der menschen ende tegens de miscomportementen van Regeeringhen, als sy gecorrumpeert ofte afhellende zijn van hun eerste ende oorspronckelycke glory.

Desse dingen hebben wy alleen vermeldt om procedueren te vergelijken, ende te bewijzen, dat wy soo veel te rechtvaerdigen ende t'verontschuldigen zijn in wat wy doen, als wy aen de hoochte ende mate van proceduren die andere luyden in Vrye Koninkrijcken ende Natien voor desen gepractiseert hebben, noch te kort komen.

Nu hebbende dus verre onsen wech in dese sake verklaert, sullen wy voor sien, soodanige dingen voor te stellen, als wy oormoedighst zijn begerende tot vastmakinge ende seeckerheyt van ons eygen ende des Koninkrijcks Vrede ende seeckerheyt, als volgt.

1. Dat de Huyfen spoedigh ghesuyvert werden van soodanige Leden, als om hares Mis-daden ofte der Staet corruptie ofte onbehoorlicke verkiefings wille daer niet en hoorden te sitten; waer van de jongste verkiefinghen in Cornwall, Wales ende andere quartieren van 't Koninkrijk, maer al te veel exempelen tot grooten naedeel van 's Volcks Vryheyt in de voorz. Verkiefingen zijn gevende.

2. Dat die personen, daer van in de jongst onrechtige ende hooge procedueren tegens d'Armee is, dat sy de wille, de stoutigheyt, het credit ende de macht gehadt hebben, om 't Parlement ende d'Armee t'abuseren ende 't Koninkrijk met soodanige dingen tegens ons (als een Armee) te doen in gevaer te stellen den eenen wegh oft den ander spoedigh ontvoeght mogen worden van diergelijken ofte erger aen ons (afgedanckt ende verstroyt ende inde auditie van private menschen zijnde, ofte aen andere vry-geborene onderfaten van Engelandt, in gelijken conditie met ons te mogen doen: Ende dat tot dien eynde de selfde personen in de selfde macht niet gecontinueert en werden, (in sonderheyt) als onse ende des Koninkrijcks Richters in den hoogste Trouw-plicht, maer incapabel der selve voor het toekomende ghemaect moghen werden. Maer soo ghevraeght wiert, wie dese waren, en vinden niet oorbaer deselve particulierlick in desen onsen Vertoog aen u. l. te noemen, maer sullen haest hun namen geven, en eer lang aen uwe Commissarissen aen seggen wat wy tegens hun te seggen hebben: waer inne wy verhoopen ons so te dragen, dat de werelt sien mach, dat wy niets uyt private wraeckgierigheyt ofte grammoedigheyt voor en hebben, maer alleen dat

de Iustitie haer vryen loop krijge, ende het Koninkrijk verlicht ende verasseteert werde, met soodanige ten minsten, van plaersen van Indicature af te schaffen, die haer selven soeckende te beneficiëren ende op te setten ende hun party in een generale Confusie te brengen, het Koninkrijk in een nieuwe Vlamme des Oorlogs hebben getracht, in te voeren, zijnde een dingh daer wy meer voor grouwelen als voor geen dingh ter werelt. Maer overmits noch het vergunnen van dese dingen alleen ghenoechsaem soude wesen, om ons eygen ende des Koninkrijcks Rechten, Vrygheden ende seeckerheyt, noch voor de tegenwoordige eeuw noch voor de naekomelingen, te verasseren: Ende dat het voorstel deses alleen niet vry en soude zijn van schandael ende schijn van Factie, ofte Desseyn alleen ons tegen party te verwacken (onder de naem van ongerechtighen Tyrannisch te welen) op dat wy een ander party, die meer ons eyghen mocht geunageneert worden, souden bevorderen, soo ist dat wy verklaren, dat inder daet wy niet anders en kunnen, dan wenschen, dat soodanige personen, ende soodanige alleen tot die groote Macht ende hooghe Trouw-plicht des Landts bevordert worden, die ten minsten in morale gerechtigheyt voor oprecht erkent zijn; ende onder de soodanige en kunnen wy niet, dan die in onse wenschinge voor aen te stellen daer van blijcken mach dat sy door den innerlicken grond der Conscientie ende Religie daer toe gedreven zijn: Ende dien volgens dancken wy Godt ende sullen hem eeuwigh danckbaer zijn voor soo meenige soodanige helden, die door zijn voorsienigheyt in dit Parlement verhooren zijn, ende tot deser personen vlydt (naest Godt) en kunnen niet dan toe schrijven die Vindicatie ten deele van 's Volcks Gerechtigheden ende Vrygheden ende die beginselen eens gherechten Reformatie, daer van is blijckende dat daer de eerste procedueren van dit Parlement nae gestaen ende getracht hebben, alhoewel onlancks beliet ofte veel eer tot andere eynden ende interessen, door het overmeesteren van andere personen op andere gronden ende conditien, afgeleyt.

Edoch zijn wy soo verre van te begeeren ofte toe te stemmen datter een absolute ofte arbitrary Macht ghevesticht ofte inghestelt worde om te continueren in wat personen het soude mogen zijn, als dat (indien wy sulcks te verkrijgen seecker mochten zijn wy het sels niet wenschen souden in eenige der personen, daer wy alder-meest vertrouwen in hebben, oft die meest van ons eygene opinie ofte gronden mochten schijnen, ofte daer wy persoonlicke assureantie van ofte interest in hebben mochten; Maer wenschen ende sullen veel eer begeeren, dat d'authorteyt deses Coninkrijcks, in Parlamenten gerechtelicken bestaende, dat is, vrywilliglicken, gelijk ende successivelicken verkooren, nae haer oorspronckelike meeninge, altoos staen ende haren loop hebben moge. En derhalven sullen onse begeerten voornamentlick tot sulcke dingen applicieren, als (mer Parlamenten na soodanige rechtmartige constitutie ghestelt te hebben) meeste hoop mocht geven van Iustitie en Gerechtigheyt gelijckelick tot allen te sullen doen afvloeyen in hare oude Canaalen, sonder eenighe openinghen streckende ofte om die fundatie van order ende Gouvernement in dit Koninkrijk om te werpen, ofte om die Macht voor eeuwig ende altoos in de handen van eenige particuliere personen ofte party, hoedanig die soude mogen zijn, vast te maken; ende tot dien eynde, alhoewel, gelijk wy vinden dat by meenigen menich (oprechtelick het algemeene beste beoogende, maer niet soo ten vollen allen gevolgh van saken over-

wegende) gevreesft wort, het beuren mach ende niet onwaersfchijnlijk zy te sul-
len gebeuren, dat op het eyndigen deses Parlements ende de verkiefinghe eener
nieuwe, de gestalte der naekomende Parlements (foo veel aengaet de verkore-
ne perfoonen) erger op veelderley wijfe uytvallen moge: Edoch nademael noch
in het tegenwoordigh fuyveren van dit noch inde verkiefinghe van een nieuw Parle-
ment wy ons-felven of het Koninckrijcke niet en kunnen belooven een ver-
fteeckerheytt van Iuftitie ofte ander pofitif goet, dan door middel van menfchen,
die teghenwoordigh alder-gherechtigheit ende meest tot het ghemeene beffe
geneghen fchijnende (maer hebbende in haer een onbepaalde macht beruffende,
geduerigh leven ende wel behaghen) metter tijdt ghecorrumpert moghen wer-
den ofte in partyen ofte Factien gefelt; ofte ten anderen in cas van nieuwe ver-
kiefingen, mogen die geene die den voorigen fuccederen alfoo quaet ende ergher-
bevonden worden dan de eerfte: Derhalven foo danckt ons ootmoedelijk dat (al-
foo van twee fwarigheden het minfte te verkiefen staedt) het geene in desen cas
in sonderheytt betracht moet werden (want verder als tot de verleeckeringhe van
een pofitif Goeren kan menfchelicke voorfichtigheytt niet ghereycken) fchijnt
dit te wesen; Namelick, voor te sien, dat hoe ongerechtigh ofte gecorrumpert
de Parlements perfoonen tegenwoordigh ofte in 't toe komende zijn mogen, ofte
wat quaet fy oock aen particuliere parthyen ofte aen 't geheele in particuliere fa-
ken, geduerende hun refpectieve termijn ofte beloop van tijdt, fouden doen mogen,
fy lijckewel niet en fullen hebben de tentatie ofte advantage van een onbepaal-
de macht in hun beruffende, ~~de~~ ^{de} langhtuurens gefelt, om alfoo ongerechtigh-
heytt ende oppreffie op yemandt sonder eyndt ofte remedy te continueren, ofte
eenigh bysonder party Factie ofte Intereft te bevorderen ende 't onderftuten,
tot verdruckinge ende naedeel vande Gemeente ende waer door het Coninck-
rijk tot flave gemaect worden aen alle nakomelingen; Maer dar dese Onderdan-
en een ghelijcke hoope ofte poffibilitteyt hebben (in dien fy eenmael een qua-
de keur hebben gedaen, het op een ander tijdt weder te verbeteren) ende fy felfs
in een capofiteyt mogen zyn van foo wel Subjectie als Regeeringhe te fmaecken,
ende alfoo geneyght werden anderer menfchen ghelegentheytt foo te behertigen,
als wat eens hun eygen mach worden. Dit fpreeken wy ten op ficht van 't Huys
der Gemeente; als zynde verrouwt van 's Volcks wegen voor haren Intereft in de
grootte ende opperfte Macht des Landts, (te weten, die macht van Wetten te stel-
len ende finale vonniffen te wyfen) welck in eyghener natuer foo Arbitrary ende
eenighfins onbepaelt zijnde (ten fy in 't ftuck van tijdt) feer onbequaem ende ghe-
vaerlick is voor de Intereft der Onderdanen, dat het inde perfoonen der felfde
Mannen gehecht foudt zyn geduyrende hun leven ofte hun eygen welghevallen;
Nóch by d' Originale conftitutie deses Staedts is het oyt ghecontinueert ofte
hoorde het gecontinueert te worden, ende en maect de Staet ofte Regeeringhe,
daer het gecontinueert wordt niet beter, dan een enckele Tyranny, ofte het volck
den felfde onderworpen, niet beter dan vaffalen; maer in alle Staten ofte Regerin-
gen daer eenigh gedaente van Gemeene vrygheytt is, ende voornamentlick in
dese Staet van Engelandt, als klaerlicken blijckt foo by meenichte van pofitive
Wetten, als by oude beftandige Conftuyten, heeft het Volck recht tot nieuwe
ende fuccelfive Electien ofte verkiefingen, tot die grootte ende opperfte ver-
wouwdemacht, op feecker beloop ofte ommeloop van tijdt; 't welck haren
vrygheytt